

Είπαν για

«Τὸ πρῶτον βιβλίον ἐκάστου ἔθνους εἶναι τῆς γλώσσης του τὸ Λεξικόν, ἤγουν ἢ συνάθροισις καὶ ἔρευνα τῶν συμβόλων μὲ τὰ ὁποῖα ἐκφράζει τὰς ιδέας του».

Αδαμάντιος Κοραΐς: Προλεγόμενα

«Ἄλλοις ὑπηρετῶν, ἀναλίσκομαι».

Από την προμετωπίδα τού Ἑλληνικοῦ
Λεξικοῦ τού Ἀνθίμου Γαζή

«Πολλοὶ τινες νομίζω δὲν θὰ εὔρουν ἐνταῦθα λέξεις ἅς αὐτοὶ ἠξεύρουν ὅτι ὑπάρχουν ὄντως πεπλασμένα καὶ εἰς βιβλία δημοσιευμένα. Ἄς μὴ κατηγορήσουν τότε εὐθὺς τὸν συγγραφέα τῆς Συναγωγῆς, ἀλλ' ἅς τὴν ἀναγνώσουν πρῶτον ὅλην καὶ ὅταν εὔρουν λέξεις εἰς αὐτὴν ἀπείρους, ὧν τὴν ὑπαρξιν αὐτοὶ οὐδὲ κἂν ἐφαντάσθησαν ποτέ, τότε ἅς εἴπουν μ' εὐσυνειδησίαν ὅτι τῶ ὄντι ὄχι εὐτελές τι πρὸ ὀφθαλμῶν τῶν ἔργων τοῦτο κεῖται ἂν καὶ βεβαίως τέλειον δὲν εἶναι. Τὸ τέλειον ὁ χρόνος θὰ τὸ φέρῃ καὶ ἡ πολλῶν ἀνδρῶν ἀκολουθούντων ἀλλήλους κοπιώδης ἐργασία».

Στέφανος Κουμανούδης: Συναγωγή νέων λέξεων

«Ὁ λεξικογράφος οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ χρονογράφος τῆς γλώσσης. Καθῆκον αὐτοῦ ἔχει νὰ ταμειύσῃ ὅ,τι ἡ χρῆσις ἐκύρωσεν, ὅ,τι οἱ πολλοὶ ἐδημιούργησαν ἢ παρεδέχθησαν, ὅ,τι καλὸν ἢ κακὸν ἐνίστε, ὀρθὸν ἢ καὶ πολλακίς ἐσφαλμένον ἐνομοθέτησεν ὁ λαός· διότι οὗτος μόνος εἶνε ὁ παντοκράτωρ καὶ ἀνέκκλητος τῆς γλώσσης δημιουργὸς καὶ νομοθέτης. [...] Ἡ χρῆσις αὕτη ἢ κοινὴ εἶνε καὶ πρέπει νὰ ᾔνε ὁ μόνος γνώμων τοῦ γράφοντος λεξικόν».

Ἀγγελος Βλάχος: Λεξικὸν Ἑλληνογαλλικόν

«Ἐνθυμοῦμαι ἀναγνοῦς [...] ὅτι ἐὰν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ὑπάρχῃ κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἢ τιμωρία τοῦ μεγίστου ἁμαρτωλοῦ θὰ εἶναι τὸ νὰ καταδικασθῇ εἰς τὸ συνθέτειν λεξικόν. Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πρὶν ἀποθάνω ὑπέστην τὴν ποινὴν ταύτην, εἴθε τοῦλάχιστον ν' ἀξιωθῶ πληρεστάτης ἀφέσεως ἁμαρτιῶν καὶ συγγνώμης τῶν πταισμάτων μου παρὰ πάντων ἀνθρώπων πρὸς οὐς ἀκουσίως ἢ ἐκουσίως ἔπταισα».

Ν. Κοντόπουλος: Λεξικὸν Ἑλληνοαγγλικόν καὶ Ἀγγλοελληνικόν

«Εἰς λεξικὸν μάλιστα ἢ εἰς ἄλλο τι χρησιμεύει τὸ σπεῦδε βραδέως».

Αδαμάντιος Κοραΐς

τα λεξικά ...

«Ὅστις φαντάζεται ὅτι τὸ καλὸν Λεξικὸν τῆς γλώσσης εἶναι ὀλίγου κόπου καὶ καιροῦ, ἢ ἐνὸς ἀνθρώπου μόνον ἔργον, ὁ νοῦς ἐκείνου, τί πρᾶγμα εἶναι ἢ γλῶσσα ιδέαν ἀκόμη δὲν ἔλαβε».

Αδαμάντιος Κοραΐς: Πλουτάρχου Βίοι Παράλληλοι, Ελληνική Βιβλιοθήκη

«Στους δυστυχισμένους θνητούς ανήκει και ο συγγραφέας λεξικῶν. Κάθε ἄλλος συγγραφέας μπορεί να αποβλέπει στον ἔπαινο· ο λεξικογράφος μπορεί μόνο να ελπίζει ὅτι θα αποφύγει τον ψόγο».

Samuel Johnson: Λεξικό τῆς Αγγλικῆς Γλώσσας, Πρόλογος

«Λεξικὸν καλὸν εἶναι μεγάλου κόπου καὶ μεγάλης κρίσεως ἔργον».

Αδαμάντιος Κοραΐς

«Τὸ ἀδιόριστον τῶν λέξεων γεννᾷ τὸ ἀκατάστατον τῶν ιδεῶν καὶ τοῦτο πάλιν τὸ ἀκατάστατον τῶν πράξεων».

Αδαμάντιος Κοραΐς: Προλεγόμενα

«Τα λεξικά είναι ὅπως τα ρολόγια: το χειρότερο είναι καλύτερο ἀπὸ το τίποτα, ὅσο για το καλύτερο, δεν μπορείς ποτέ να περιμένεις να είναι ἀπολύτως ἀκριβές».

Samuel Johnson

«Δεν ξέρω πιο ἀπολαυστική διανοητική δραστηριότητα ἀπὸ το να εργάζεται κανείς σε λεξικό».

J.R. Hulbert (Αμερικανὸς λεξικογράφος)

«Τὸ τοῦ Λεξικογράφου ἔργον, τὸ ὁποῖον περιορῶσιν οἱ πλεῖστοι, ὄχι μόνον εἶν' ἀκανθῶδες, ἀλλ' ἔχει καὶ πολλὴν τὴν φιλοσοφίαν».

Σκαρλάτος ο Βυζάντιος:
Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, Προλεγόμενα

«Ὅστις γονεῖς ἐφόνευσεν, ὅστις θεὸν ὑβρίσῃ, λεξικογράφος ἄς γενῆ, ἴν' ἄφεσιν ἐλπίσῃ».

Κ. Ασώπιος